

Osadnictwo z epoki żelaza i okresu hellenistycznego w Çatalhöyük w kontekście regionalnym Środkowej Anatolii - streszczenie

Çatalhöyük jest doskonale znanym stanowiskiem neolitycznym. W trakcie intensywnie zakrojonych badań prowadzonych przez ponad 25 lat odnalezionych zostało tam wiele pozostałości po osadnictwie późniejszym niż neolityczne. Problematyka późnego osadnictwa nigdy nie doczekała się pogłębionej analizy i kompleksowego opracowania.

Przedmiotem mojej dysertacji jest osadnictwo z epoki żelaza i okresu hellenistycznego w Çatalhöyük w kontekście regionalnym środkowej Anatolii. Pierwszym celem pracy jest przeprowadzenie szczegółowej analizy nawarstwień po-chalkolitycznych, które zostały odkryte na stanowisku. Drugim celem jest kompleksowa analiza rozpoznanych przemian osadniczych w kontekście regionalnym.

Praca składa się z dziewięciu rozdziałów z czego dwa to wstęp i podsumowanie. W pierwszej części pracy podsumowuję obecny stan badań nad warstwami po-chalkolitycznymi na stanowisku. Przedstawiona została tam rekapitulacja stanu wiedzy nad historią i archeologią regionu środkowej Anatolii. Została ona poszerzona przez rozważania nad archeologią śródziemnomorską jako najwłaściwszym platformą badań nad tym okresem.

W drugiej części dysertacji przeprowadzam analizę stratygrafii wszystkich obiektów datowanych na okres epoki żelaza i hellenistyczny odkrytych w Çatalhöyük. Stanowi to jeden z ważniejszych elementów pracy, ponieważ dokonałem w nim po raz pierwszy kompleksowej analizy sekwencji stratygraficznej osadnictwa po-chalkolitycznego na tym stanowisku. Drugim ważnym aspektem tej części pracy jest analiza wyników badań powierzchniowych przeprowadzonych na obszarze środkowej Anatolii.

Podsumowaniem pracy i jej najważniejszym elementem jest rozdział poświęcony interpretacji nawarstwień po-chalkolitycznych odnalezionych na stanowisku. Przedstawiam w nim rozwój osadnictwa w kolejnych okresach I tys. p.n.e. W rozdziale tym zebrane zostały wszystkie zaprezentowane wcześniej informacje dotyczące obiektów osadniczych i ich stratygrafii. Rozpoznane zmiany w czasie zostały odniesione do przemian jakie zachodziły w tym okresie na obszarze środkowej Anatolii.

Moja dysertacja stanowi ważny wkład do dyskusji na osadnictwem w epoce żelaza i okresie hellenistycznym w Anatolii. Prezentowane wyniki dotyczą bowiem nie dużych miast i doskonale przebadanych stanowisk, ale stanowiska o charakterze wiejskim. Jak pokazują

jednak wyniki mojej pracy, osady w Çatalhöyük mogą być w bezpośredni sposób łączone z wydarzeniami historycznymi. Ponadto w pewnym zakresie pozwalają na uszczegółowienie i reinterpretację dotychczasowego stanu wiedzy. Stanowią również ważny przyczynek do dalszych prac nad zagadnieniem osadnictwa w okresach epoki żelaza i hellenistycznym w środkowej Anatolii, które są rozpoznawane na mniejszych stanowiskach.